

Suvestinė redakcija nuo 2014-05-09 iki 2018-02-28

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1999, Nr. [50-1600](#); Žin. 1999, Nr. [68-0](#); Žin. 2011, Nr. [91-4318](#), i. k. 0991010ISTAI-1190

Nauja redakcija nuo 2011-10-01:

Nr. [XI-1541](#), 2011-06-28, Žin. 2011, Nr. 91-4318 (2011-07-19), i. k. 1111010ISTA0XI-1541

LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMAS

1999 m. gegužės 20 d. Nr. VIII-1190
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato visuomeninius santykius, atsirandančius tvarkant radioaktyvias atliekas, ir teisinius radioaktyviųjų atliekų tvarkymo pagrindus.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su šio įstatymo priede nurodytais Europos Sąjungos teisės aktais.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Galutinis radioaktyviųjų atliekų apdorojimas** – radioaktyviųjų atliekų kietinimas, dėjimas į specialius kontenerius ir prireikus papildomas pakavimas, siekiant jas vežti, saugoti ir (arba) dėti į atliekyną.

2. **Nebekontroliuojamieji radioaktyvumo lygiai** – nustatytos savitojo aktyvumo ir paviršinio aktyvumo vertės, kurių nebevirsijant medžiagoms, susidariusioms reglamentuojamos veiklos metu ir užterštoms radionuklidais ar turinčioms jų savo sudėtyje, nebetaikomi apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės žalingo poveikio reikalavimai.

3. **Pagrindinis radioaktyviųjų atliekų apdorojimas** – procesas, kurio metu keičiamos radioaktyviųjų atliekų savybės (mažinamas tūris, šalinami radionuklidai, keičiama sudėtis), siekiant saugiai ir pigiau jas tvarkyti.

4. **Pradinis radioaktyviųjų atliekų apdorojimas** – vienas ar keli veiksmai, atliekami prieš pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą: rinkimas, rūšiavimas, cheminis apdorojimas, dezaktyvacija.

5. **Radioaktyviosios atliekos** – panaudotas branduolinis kuras ir kitos pakartotinai naudoti neskirtos radionuklidais užterštos ar turinčios jų savo sudėtyje medžiagos, kurių radionuklidų koncentracija arba aktyvumas viršija nebekontroliuojamuosius radioaktyvumo lygius.

6. **Radioaktyviųjų atliekų atliekynas** (toliau – **atliekynas**) – radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys, į kurį dedamos radioaktyviosios atliekos neketinant jų išimti.

7. **Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas** – veiksmai radioaktyviųjų atliekų atliekyne pasibaigus jo eksploatavimui ir baigus į jį dėti radioaktyvias atliekas, apimantys inžinerinius ar kitus darbus, kurių reikia atliekyno saugai užtikrinti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

8. **Radioaktyviųjų atliekų darytojas** – fizinis ar juridinis asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikoje vykdančis veiklą, dėl kurios susidaro arba jau susidarė radioaktyviųjų atliekų.

9. Radioaktyviųjų atliekų dėjimas į atliekyną – radioaktyviųjų atliekų patalpinimas į atliekyną neketinant jų iš ten išimti.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

10. Radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijai – kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar radioaktyviųjų atliekų pakuotės tinkamos saugoti ir dėti į atliekyną.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

11. Radioaktyviųjų atliekų saugykla – radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys radioaktyviosioms atliekoms laikinai saugoti. Radioaktyviųjų atliekų saugyklos, esančios medicinos, mokslo, pramonės, išskyrus branduolinę energetiką, įstaigose, įmonėse ar organizacijose nėra laikomos branduolinės energetikos objektais.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

12. Radioaktyviųjų atliekų saugojimas – radioaktyviųjų atliekų laikinas kaupimas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginyje, kuriame jos izoliuojamos kontroliuojant poveikį žmonėms ir aplinkai, kol pasiekiami nebekontroliuojamieji radioaktyvumo lygiai ir atliekos išimamos iš radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio arba kol radioaktyviosios atliekos dedamos į atliekyną.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

13. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas – veikla, apimanti pradinį, pagrindinį ir galutinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą (išskyrus išvežimą už branduolinės energetikos objekto aikštelės ribų), saugojimą, dėjimą į atliekyną, atliekyno uždarymą ir uždaryto atliekyno priežiūrą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

14. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio aikštelė – nustatytas ribas turinti teritorija, kurioje yra statomas (statybvietė), pastatytas, eksploatuojamas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys ar tiriama ir (ar) vertinama galimybė jį statyti arba kurioje vykdomas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo nutraukimas ar uždaryto įrenginio priežiūra.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

15. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo nutraukimas – teisinių, organizacinių ir techninių priemonių įgyvendinimas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginyje, nusprendus, kad jis niekada nebebus naudojamas pagal pagrindinę paskirtį.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

16. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija – juridinis asmuo, kuriam išduota radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo licencija.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

17. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio projektas – visuma normatyviniuose techniniuose dokumentuose nurodytų dokumentų, kuriuose pateikiami radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio sprendiniai (aiškinamoji dalis, statinio ar jų grupės projektas, įrenginių projektai, skaičiavimai, brėžiniai, saugos ataskaitos ir kt.), pagal kuriuos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys yra statomas, įrengiamas ir eksploatuojamas.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

18. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys – branduolinės energetikos objektas, kurio pagrindinė paskirtis – tvarkyti radioaktyvias atliekas. Bet kuris radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys, egzistuojantis iki šio įstatymo įsigaliojimo, vadinamas esamu radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiu.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

19. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sauga – visuma teisinių, organizacinių ir techninių priemonių, taip pat radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą vykdančių asmenų ir (ar) jų darbuotojų kompetencijų, kurių tikslas – eksploatuojant radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį išvengti nekontroliuojamo ir nepageidaujamo radioaktyviųjų atliekų poveikio žmonėms ir aplinkai.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

20. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo vadybos sistema – visuma radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojančios organizacijos nustatytų organizacinių priemonių, procedūrų ir veiksmų, kuriais siekiama tinkamai įgyvendinti teisės aktų nustatytus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo reikalavimus ir (ar) kitus su radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojančios organizacijos vykdoma veikla susijusius tikslus.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

21. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas – šiame įstatyme nustatyta tvarka paskirtas juridinis asmuo, atsakingas už visų jam perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

22. Radionuklidų barjeras – fizinė kliūtis, sulaikanti arba sulėtinanti radionuklidų ir (ar) jų turinčių medžiagų sklaidimą iš radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio elementų į aplinką. Radionuklidų barjerai gali būti inžineriniai ir gamtiniai.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

23. Uždarasis jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis – sandariame uždare apvalkale esanti radioaktyvioji medžiaga, išskyrus branduolinį kurą.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

24. Uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūra – radioaktyviųjų atliekų atliekyno aikštelės priežiūra po atliekyno uždarymo. Priežiūra gali būti aktyvioji (stebėsena, priėjimo ribojimas, tvarkymo darbai ir kt.) arba pasyvioji (ribojimai naudoti žemę ir kt.).

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

25. Uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio gavėjas – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam vežamas uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

26. Uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio tiekėjas – fizinis ar juridinis asmuo, tiekiantis ar padedantis gauti uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinį.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

27. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme (toliau – Branduolinės energijos įstatymas), Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatyme (toliau – Branduolinės saugos įstatymas) ir Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme (toliau – Radiacinės saugos įstatymas).

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

ANTRASIS SKIRSNIS

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PRINCIPAI

3 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo principai

Tvarkant radioaktyvias atliekas, turi būti užtikrinta, kad:

1) visų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo stadijų metu taikant tinkamus metodus kiekvienas asmuo ir aplinka tiek Lietuvos Respublikos teritorijoje, tiek ir už jos ribų būtų pakankamai apsaugoti nuo radiologinių, biologinių, cheminių ir kitų pavojų, kuriuos gali sukelti radioaktyviosios atliekos;

2) būtų išvengiama veiksmų, galinčių turėti pagrįstai prognozuojamų padarinių ateities kartoms, pavojingesnių negu tie, kurie leistini dabartinei kartai, ir nepalikti ateities kartoms nepelnytų naštų;

3) radioaktyviųjų atliekų susidarytų kiek įmanoma mažiau, kaip praktiškai ir pagrįstai įmanoma tiek jų kiekio, tiek aktyvumo požūriais, tam imantis reikiamų projektavimo priemonių, taip pat eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo veiksmų, įskaitant branduolinio kuro ciklo medžiagų perdirbimą ir pakartotinį naudojimą;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

4) būtų atsižvelgta į radioaktyviųjų atliekų tvarkymo atskirų etapų tarpusavio priklausomybę;

5) radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių sauga būtų garantuojama visą įrenginio veikimo laiką ir po to, naudojant pasyviąsias saugos priemones;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

6) radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos priemonės būtų įgyvendinamos vadovaujantis diferencijuotu požūriu;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

7) Lietuvos Respublikoje susidariusios radioaktyviosios atliekos turi būti dedamos į atliekyną Lietuvos Respublikos teritorijoje arba išvežamos į užsienio valstybėje esantį atliekyną, išskyrus šio įstatymo 24 straipsnyje nustatytus atvejus.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

TREČIASIS SKIRSNIS

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO VALSTYBINIS VALDYMAS

4 straipsnis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kompetencija

Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė):

1) Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos teikimu priima nutarimus dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių statybos ir jų eksploatavimo nutraukimo;

2) teisės aktų nustatyta tvarka skiria žemės sklypus radioaktyviųjų atliekų saugykloms ir (arba) radioaktyviųjų atliekų atliekynams;

3) Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos teikimu priima nutarimus dėl radioaktyviųjų

atliekų atliekynų uždarymo ir uždarytų atliekynų priežiūros nutraukimo;

4) kas septyneri metai tvirtina Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

5) remia ir finansuoja mokslo tiriamųjų ir naujų technologijų įdiegimo programų įgyvendinimą ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo specialistų rengimą;

6) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

5 straipsnis. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kompetencija

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija):

1) radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo siūlymu, suderinusi su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, teikia Vyriausybei tvirtinti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

2) teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių statybos arba jų eksploatavimo nutraukimo, radioaktyviųjų atliekų atliekynų uždarymo ir uždarytų atliekynų priežiūros nutraukimo;

3) po to, kai patvirtinamas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybos teritorijos detalusis planas, teisės aktų nustatyta tvarka inicijuoja žemės sklypo radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybai paėmimą visuomenės poreikiams;

4) organizuoja dvišalį ir daugiašalį tarptautinį bendradarbiavimą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityje;

5) Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis skiria valstybės įgaliotą radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją;

6) radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo teikimu tvirtina radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo teikiamų paslaugų tarifus, atsižvelgdama į teikiamų paslaugų pobūdį;

7) tvirtina radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo, paskirto šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, ateinančių metų Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programą ir numatomą lėšų poreikį šiai programai įgyvendinti;

8) tvirtina metinę radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo veiklos ataskaitą kartu su galutiniais, audito patvirtintais finansinių ataskaitų rinkiniais;

9) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

6 straipsnis. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos kompetencija

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) ar jos įgaliota institucija:

1) rengia ir tvirtina nebranduolinės energetikos objektų, žemės ir pastatų, užterštų radionuklidais, dezaktyvacijos taisykles;

2) nustato radionuklidų nebekontroliuojamusius radioaktyvumo lygius medžiagoms, susidarančioms veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais metu, išskyrus tokią veiklą branduolinės energetikos srityje;

3) tvirtina reikalavimus ir taisykles, reglamentuojančius radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugą nebranduolinės energetikos objektuose;

4) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

7 straipsnis. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos kompetencija

1. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija atlieka radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą.

2. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija:

1) nustato radioaktyviųjų atliekų klasifikavimo ir radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus;

2) suderinusi su Sveikatos apsaugos ministerija, nustato radionuklidų nebekontroliuojamuosius radioaktyvumo lygius medžiagoms ir atliekoms, susidarančioms branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais metu;

3) tvirtina reikalavimus ir taisykles, reglamentuojančius radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugą branduolinės energetikos objektuose;

4) prižiūri ir užtikrina, kad būtų laikomasi teisės aktų reikalavimų tvarkant radioaktyvias atliekas branduolinės energetikos objektuose;

5) teikia Europos Komisijai Vyriausybės nustatyta tvarka parengtą 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, įgyvendinimo ataskaitą. Ši ataskaita pirmą kartą turi būti pateikta ne vėliau kaip 2015 m. rugpjūčio 23 d., po to – kas treji metai;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

6) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

8 straipsnis. Licencijuojama veikla, licencijų, leidimų ir laikinųjų leidimų išdavimas

1. Branduolinės energetikos srities veiklos ir veiklos su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis licencijų ir leidimų rūšis, jų išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo tvarką ir pagrindus, taip pat licencijuojamos veiklos sąlygas, licencijos turėtojo teises ir pareigas reglamentuoja Branduolinės saugos įstatymas.

2. Licencijų ar laikinųjų leidimų tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (rinkti, rūšiuoti, dezaktyvuoti), atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) ir vežti radioaktyvias atliekas, susidariusias nebranduolinio kuro ciklo metu, išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo teisinius pagrindus, licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo teises ir pareigas ir leidimų vežti radioaktyvias atliekas, susidariusias nebranduolinio kuro ciklo metu, išdavimo ir galiojimo panaikinimo teisinius pagrindus reglamentuoja Radiacinės saugos įstatymas.

8¹ straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programoje nurodomi:

1) bendrieji radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tikslai;

2) pagrindiniai bendrųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tikslų įgyvendinimo etapai ir aiškūs tų etapų įgyvendinimo laikotarpiai;

3) visų radioaktyviųjų atliekų aprašas ir būsimos kiekio (įskaitant tą, kuris susidarys branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimo metu) apskaičiavimas, aiškiai nurodant radioaktyviųjų atliekų vietą bei kiekį pagal nustatytą radioaktyviųjų atliekų klasifikavimą;

4) visiems radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapams (pradedant susidarymu ir baigiant dėjimu į atliekynus) skirtos koncepcijos arba planai ir techniniai sprendimai;

5) po atliekyno uždarymo jo naudojimo laiką, įskaitant laiką, kai vykdoma institucinė priežiūra, taikomos koncepcijos arba planai, įskaitant ilgalaikes priemones, naudotinas informacijai apie įrenginį išsaugoti;

6) mokslinių tyrimų, plėtros ir demonstracinę veiklą, reikalingą, kad būtų įgyvendinti panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sprendimai;

7) atsakomybė už šios programos įgyvendinimą ir pagrindiniai veiklos rodikliai, reikalingi programos įgyvendinimo pažangos stebėsenai;

8) lėšų poreikis šiai programai įgyvendinti, lėšų poreikio vertinimo pagrindas bei prielaidos nurodant, kaip ilgainiui poreikis keičiasi;

- 9) šios programos įgyvendinimo finansavimo būdai ir šaltiniai;
- 10) visuomenės informavimo būdai ir priemonės;
- 11) jeigu yra, su užsienio valstybe ar valstybėmis sudarytas susitarimas ar susitarimai dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, įskaitant susitarimus dėl atliekynų.

2. Energetikos ministerija praneša Europos Komisijai apie Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą ir esminius jos pakeitimus. Europos Komisijai pateikus atsiliepimą, kuriuo prašoma papildomo paaiškinimo apie pateiktą Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą ar jos pakeitimus arba pateikiama nuomonė dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos atitikties šio įstatymo priedo 2 punkte nurodyto Europos Sąjungos teisės akto nuostatomis, Energetikos ministerija per šešis mėnesius pateikia prašomą paaiškinimą arba informuoja apie reikiamus teisės aktų pakeitimus.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

9 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų darytojo pareigos ir atsakomybė

1. Radioaktyviųjų atliekų darytojo pareiga – laikantis teisės aktų nustatytų reikalavimų, tvarkyti radioaktyviasias atliekas tol, kol jos neperduotos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui. Radioaktyviųjų atliekų darytojas radioaktyviasias atliekas tvarko vykdydamas savo ūkinę komercinę veiklą. Radioaktyviųjų atliekų darytojui, vykdančiam licencijuojamą branduolinės energetikos srities veiklą ir veiklą su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, nereikalaujama gauti atskiros licencijos ar laikinojo leidimo tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (rinkti, rūšiuoti, dezaktyvuoti), atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) radioaktyviasias atliekas, išduodamų, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje.

2. Radioaktyviųjų atliekų darytojas sumoka visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas.

3. Radioaktyviųjų atliekų darytojas neatleidžiamas nuo pareigų ir atsakomybės saugiai tvarkyti radioaktyviasias atliekas net ir laikinai sustabdžius ar panaikinus licencijos galiojimą.

4. Radioaktyviųjų atliekų darytojo atsakomybė už radioaktyviųjų atliekų tvarkymą baigiasi, kai:

- 1) radioaktyviosios atliekos perduodamos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui;
- 2) radioaktyviosios atliekos teisėtai išvežamos iš Lietuvos Respublikos ir visam laikui yra priimanamos pagal atitinkamos valstybės įstatymus;
- 3) saugant radioaktyviasias atliekas, radioaktyviųjų atliekų aktyvumas pasiekia nebekontroliuojamusius radioaktyvumo lygius. Šiuo atveju radioaktyviųjų atliekų darytojas yra atsakingas už susidariusių atliekų tvarkymą pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą ir kitus teisės aktus.

5. Paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir radionuklidais užterštų objektų vežimas, saugojimas ir kiti su jų, kaip radioaktyviųjų atliekų, tvarkymu susiję darbai finansuojami iš valstybės ir savivaldybių institucijoms numatytų asignavimų. Ekstremaliųjų įvykių, ypatingo aplinkos užteršimo radioaktyviosiomis medžiagomis nulemta veikla, susijusi su paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir radionuklidais užterštų objektų tvarkymu, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Įstatymų nustatyta tvarka nustačius asmenis, kaltus dėl paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir radionuklidais užterštų objektų įsigijimo, laikymo, vežimo ar gamybos, paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir radionuklidais užterštų objektų tvarkymo išlaidos išieškomos iš kaltų asmenų.

KETVIRTASIS SKIRSNIS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYTOJAS

10 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo paskyrimas, statusas ir veiklos pagrindai

1. Energetikos ministerija Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis paskiria valstybės įgaliotą radioaktyviųjų atliekų tvarkytoją, atsakingą už visų jam perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju skiriamas juridinis asmuo, turintis pakankamus technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus saugiai ir nepertraukiamai vykdyti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą, taip pat užtikrinti kitų teisės aktuose nustatytų įpareigojimų radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui tinkamą vykdymą. Reikalavimus radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo technologiniams, finansiniams ir vadybiniais pajėgumams ir jų įvertinimo tvarką nustato Vyriausybė.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas privalo atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytus Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesus. Juridinio asmens, ketinančio vykdyti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo veiklą, atitiktis nacionalinio saugumo interesams vertinama Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis.

4. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, gavęs Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos išduodamą licenciją eksploatuoti branduolinės energetikos objektą, Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis tampa radioaktyviųjų atliekų saugyklą ir (ar) radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojančia organizacija.

5. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas savo veikloje vadovaujasi šiuo įstatymu, Branduolinės energijos įstatymu, Branduolinės saugos įstatymu, Radiacinės saugos įstatymu ir kitais teisės aktais.

6. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas veikia pagal Vyriausybės patvirtintą Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą ir Energetikos ministerijos patvirtintą ateinančių metų Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

7. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo valdymo teisinius pagrindus, organus ir jų kompetenciją, taip pat kitus veiklos organizavimo pagrindus nustato radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo įstatai, vadovaujantis šiame įstatyme ir kituose įstatymuose nustatytais reikalavimais, taikomais radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui.

11 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų perdavimas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui

1. Kai radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas priima radioaktyvias atliekas iš radioaktyviųjų atliekų darytojo, už jų tvarkymą atsako radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas. Radioaktyviosios atliekos laikomos perduotomis radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui nuo radioaktyviųjų atliekų perdavimo–priėmimo akto pasirašymo momento. Prieš tai radioaktyviųjų atliekų darytojas turi sumokėti visas šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytas išlaidas.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas privalo perimti radioaktyvias atliekas iš radioaktyviųjų atliekų darytojo, jeigu tos atliekos atitinka radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus, kuriuos nustato Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas privalo radioaktyviųjų atliekų darytojo teritorijoje pasirinktinai tikrinti, ar perduodamos radioaktyviosios atliekos atitinka nustatytus radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus.

3. Jeigu licenciją, laikinąjį leidimą ar leidimą radioaktyviųjų atliekų darytojui išdavusi institucija nustato, kad radioaktyviųjų atliekų darytojas nesilaiko saugaus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo reikalavimų, kitaip yra pažeidęs licencijuojamos, laikinuoju leidimu ar leidimu reguliuojamos veiklos sąlygas, licenciją, laikinąjį leidimą ar leidimą išdavusi institucija gali nuspręsti, kad radioaktyviosios atliekos būtų priverstinai perduotos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui. Tokiu atveju radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas užtikrina, kad neatlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo darbai būtų įvykdyti. Lėšos šioms radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti įstatymų nustatyta tvarka išieškomos iš radioaktyviųjų atliekų darytojo.

4. Radioaktyviųjų atliekų, susidarančių vykdant branduolinės energetikos srities veiklą, ir kitų radioaktyviųjų atliekų, teisės aktų nustatyta tvarka perduotų į branduolinės energetikos objektus,

apskaitos ypatumus nustato Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas.

5. Branduolinės energijos įstatyme nustatytais atvejais radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui saugoti gali būti perduodamos branduolinės ir (ar) radioaktyviosios medžiagos. Tokių branduolinių ir (ar) radioaktyviųjų medžiagų saugojimo tvarką ir sąlygas nustato radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, suderinęs su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

PENKTASIS SKIRSNIS

ESAMŲ RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ IR ANKSTESNĖS VEIKLOS JUOSE ĮVERTINIMAS

12 straipsnis. Esamų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių ir ankstesnės veiklos juose įvertinimas

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija privalo vertinti įrenginio saugą ir, prireikus arba jeigu to teisės aktų nustatytais pagrindais ir sąlygomis reikalauja Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, atlikti visus pagrįstus praktiškai įmanomus patobulinimus, siekdama šį įrenginį padaryti saugesnį.

2. Įvertindama esamų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių saugos analizės rezultatus, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija turi nuspręsti, ar būtinos kokios nors saugą gerinančios priemonės. Turi būti atsižvelgta į tai, ar neigiamo poveikio sumažėjimas yra pakankamas, kad nauda būtų objektyviai didesnė negu galima veiklos rizika, būtų pagrįstos išlaidos ir kitos sąnaudos, įskaitant socialines pasekmes, susijusias su tokiu pagerinimu.

3. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertina esamo radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio atitiktį radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio projekte nustatytiems tikslams ir branduolinės saugos reikalavimams, taip pat radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio atitiktį reikalavimams, nustatytiems radioaktyviųjų atliekų saugykloms ir atliekynams. Esama radioaktyviųjų atliekų saugykla ar atliekynas gali būti eksploatuojami pagal jų projektuose nustatytus tikslus tik įvertinus jų atitiktį branduolinės saugos reikalavimams ir prireikus nustačius saugos gerinimo priemones.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ AIKŠTELIŲ PARINKIMAS, PROJEKTAVIMAS IR STATYBA

13 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių aikštelių parinkimas

1. Aikštelė radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiui parenkama vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir atsižvelgiant į Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) rekomendacijas.

2. Parenkant radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio aikštelę, turi būti parengti ir įgyvendinti licencijos ar leidimo turėtojo normatyviniai techniniai dokumentai, sudarantys galimybę:

1) įvertinti visus svarbius su aikštele susijusius veiksnius, kurie gali turėti įtakos šio įrenginio saugai per visą jo eksploatavimo laikotarpį, o jeigu tai atliekynas, – ir jo saugai po uždarymo;

2) įvertinti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio galimą poveikį kiekvienam asmeniui, visuomenei ir aplinkai atsižvelgiant į radioaktyviųjų atliekų atliekyno aikštelės galimus būklės pasikeitimus po jo uždarymo;

3) informuoti visuomenę apie tokio įrenginio saugą;

4) informuoti kaimynines valstybes, esančias arti esamo ar ketinamo statyti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio, jeigu yra tikimybė, kad šis įrenginys gali joms daryti neigiamą poveikį, ir, jeigu šios valstybės prašo, pateikti joms bendruosius duomenis, reikalingus įvertinti galimą šio įrenginio poveikį jų teritorijų saugai.

14 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių projektavimas ir statyba

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį galima statyti tik tuo atveju, kai Vyriausybė priima atitinkamą nutarimą Energetikos ministerijos teikimu. Atskiro Vyriausybės nutarimo nereikia, jeigu radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiai įtraukti į branduolinės (atominės) elektrinės projektą.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statinių statybos, rekonstravimo, kapitalinio remonto ir griovimo projektų ekspertizė atliekama Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio projektas derinamas vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo nuostatomis.

4. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybos, pripažinimo tinkamu eksploatuoti, eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo priežiūra vykdoma pagal Branduolinės energijos įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų reikalavimus.

5. Projektuojant ir statant radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį, turi būti:

1) numatomas pakankamas kiekis radionuklidų barjerų ir taikomos apsaugos priemonės, ribojančios galimą jonizuojančiosios spinduliuotės, įskaitant kontroliuojamą ir nekontroliuojamą radionuklidų išmetimą į aplinką, poveikį atskiriems asmenims, visuomenei ir aplinkai;

2) nagrinėjami radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio, išskyrus atliekyną, eksploatavimo nutraukimo konceptualūs planai ir prireikus techninės sąlygos;

3) naudojamos technologijos, pasitvirtinusios praktiškai arba patvirtintos bandymais ar analize Lietuvos Respublikoje ar kitose valstybėse.

6. Projektuojant atliekyną, turi būti parengtos jo uždarymo techninės sąlygos.

15 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių saugos vertinimas

1. Esamų ir naujai pastatytų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių saugos vertinimas atliekamas pagal Branduolinės saugos įstatymo reikalavimus. Saugos vertinimas turi apimti visą įrenginio eksploatavimo laikotarpį.

2. Atliekyno saugos vertinimas turi apimti ir laikotarpį po atliekyno uždarymo.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių saugos vertinimą ir poveikio žmonėms ir aplinkai įvertinimą atlieka statytojas (užsakovas) arba eksploatuojanti organizacija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ PRIPAŽINIMAS TINKAMAI EKSPLOATUOTI, JŲ EKSPLOATAVIMAS, EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMAS IR PRIEŽIŪRA PO UŽDARYMO

16 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio pripažinimas tinkamu eksploatuoti

Prieš pradedant eksploatuoti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį, licencijos turėtojas ir (ar) pareiškėjas licencijai gauti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis privalo parengti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio pripažinimo tinkamu eksploatuoti programą ir ją suderinti su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

17 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimas

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio pramoninis eksploatavimas pradedamas tik gavus leidimą Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Leidimas išduodamas remiantis saugos vertinimu, atliekamu vadovaujantis šio įstatymo 15 straipsniu, ir įgyvendinus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio pripažinimo tinkamu eksploatuoti programą pagal šio įstatymo 16 straipsnį.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo metu:

1) licencijos turėtojas, suderinęs su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija,

nustato ir prireikus tikslina eksploataavimo ribas ir sąlygas, pagrįstas bandymais, eksploataavimo patirtimi ir šio įstatymo 15 straipsnyje nurodytu saugos vertinimu;

2) įrenginys turi būti eksploatuojamas, techniškai prižiūrimas, kontroliuojamas, inspektuojamas ir bandomas pagal nustatytas procedūras, normas ir taisykles bei licencijos sąlygas. Tokiu būdu gauti atliekyno įvertinimo rezultatai naudojami ankstesnių prielaidų, rengiant saugos vertinimus pagal šio įstatymo 15 straipsnį, pagrįstumui patikrinti ir nagrinėti;

3) turi būti atliekama poveikio žmonėms ir aplinkai stebėsena (monitoringas);

4) radioaktyviosios atliekos turi būti rūšiuojamos pagal patvirtintas procedūras, o nustatant jų charakteristikas, būtina atsižvelgti į jų fizines ir chemines savybes, galinčias turėti įtakos jų tvarkymo saugai;

5) turi būti parengtos informacijos apie eksploataavimo patirtį rinkimo ir analizės programos. Jos vykdomos ir prireikus, remiantis analizės rezultatais, turi būti imamasi priemonių eksploataavimui gerinti;

6) licencijos turėtojas teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis privalo pranešti Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai apie įvykius, svarbius radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio saugai;

7) turi būti užtikrinama radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio fizinė sauga Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Vadybos sistemos

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija atsako, kad būtų sudarytos ir įgyvendintos tinkamos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo vadybos sistemos, kurias įvertina Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas nustato branduolinės energetikos objektų vadybos sistemų saugos reikalavimus ir taisykles.

19 straipsnis. Avarinė parengtis

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija atsako, kad iki radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploataavimo pradžios ir eksploataavimo metu būtų sudarytas avarinės parengties planas.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploataavimo metu avarinės parengties planą eksploatuojanti organizacija turi išbandyti ne rečiau kaip kartą per metus. Prieš pradėdant vykdyti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploataavimo nutraukimą, avarinės parengties planas turi būti atnaujintas atsižvelgiant į eksploataavimo nutraukimo sąlygas.

3. Branduolinių ar radiologinių avarių prevencija ir avarių likvidavimas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose vykdomi Branduolinės energijos įstatymo ir kitų įstatymų bei teisės aktų nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploataavimo nutraukimas

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploataavimas nutraukiamas vadovaujantis Vyriausybės nutarimu. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploataavimo nutraukimo tvarka nustatoma vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymu.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija privalo užtikrinti, kad įrenginio eksploataavimo nutraukimo metu būtų disponuojama pakankamais finansiniais, materialiaisiais, organizaciniais ir žmogiškaisiais ištekliais, reikalingais teisės aktų nustatytiems įsipareigojimams, susijusiems su radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploataavimo nutraukimu, tinkamai įvykdyti. Nutraukiant radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimą, būtina įvykdyti šio įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija privalo registruoti ir saugoti visą svarbią eksploataavimo nutraukimui Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko nustatytą informaciją, laikydamasi Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko nustatytų reikalavimų.

21 straipsnis. Uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūra

1. Nutarimą dėl radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo priima Vyriausybė Energetikos ministerijos teikimu.

2. Eksploatuojanti organizacija prieš uždarant atliekyną įstatymų nustatyta tvarka privalo užtikrinti, kad būtų neterminuotai saugomi Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko nustatyti į atliekyną padėtų radioaktyviųjų atliekų apskaitos dokumentai, taip pat atliekyno aikštelės ir konstrukcijų techniniai dokumentai.

3. Atliekyno priežiūrą po uždarymo atlieka radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas parengia ir tvirtina Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programą, suderinęs ją su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

4. Bet kuriuo priežiūros laikotarpiu aptikus nekontroliuojamą radioaktyviųjų medžiagų nuotėkį į aplinką arba tokio nuotėkio galimumą, radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas imasi visų reikalingų priemonių nekontroliuojamam radioaktyviųjų medžiagų nuotėkiui sustabdyti, tokio nuotėkio neigiamiems padariniams pašalinti ir užtikrinti galimo nuotėkio prevenciją.

5. Uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūra Energetikos ministerijos teikimu gali būti nutraukta Vyriausybės nutarimu, Energetikos ministerijai suderinus su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS IR CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ BRANDUOLINĘ ŽALĄ

22 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

23 straipsnis. Civilinė atsakomybė už padarytą branduolinę žalą

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojančios organizacijos civilinę atsakomybę už branduolinę žalą nustato Branduolinės energijos įstatymas.

DEVINTASIS SKIRSNIS UŽDARŲJŲ JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS ŠALTINIŲ, RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ IR PANAUDOTO BRANDUOLINIO KURO ĮVEŽIMAS, VEŽIMAS, IŠVEŽIMAS IR VEŽIMAS TRANZITU

24 straipsnis. Panaudoti uždarieji jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai

1. Vadovaujantis šio įstatymo 25 straipsnyje nustatytais reikalavimais, leidžiama grąžinti į Lietuvos Respubliką panaudotus uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius, jeigu jie skirti juos pagaminusiam juridiniam asmeniui, kuris įgaliotas juos priimti ir saugoti.

2. Uždarieji jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai gali būti įvežami į Lietuvos Respubliką, jeigu juos panaudojus numatoma grąžinti uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio tiekėjui. Uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio gavėjas turi sudaryti sutartį su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju dėl uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio tvarkymo tuo atveju, jeigu uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio grąžinti tiekėjui bus neįmanoma. Uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio gavėjas privalo apsidrausti laidavimo draudimu sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju paslaugų vertei, išskyrus teisės akte, nustatančiame radioaktyviųjų medžiagų, radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro įvežimo, išvežimo, vežimo tranzitu ir vežimo Lietuvos Respublikoje ir leidimų išdavimo tvarką, patvirtintame Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko kartu su sveikatos apsaugos ministru, nustatytus atvejus, kai tokia sutartis sudaroma dėl uždarojo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio, kuris bus

naudojamas ir saugomas tol, kol bus galima jo nebekontroliuoti.

3. Radiacinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis licencijas ar laikinuosius leidimus išduodančios institucijos įvertina galimybę panaudotus uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius padėti į atliekyną arba grąžinti tiekėjui, jeigu uždarasis jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis įsigytas užsienyje.

25 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų ir (ar) panaudoto branduolinio kuro įvežimas, vežimas, išvežimas ir vežimas tranzitu

1. Draudžiama įvežti į Lietuvos Respublikos teritoriją radioaktyvias atliekas ir (ar) panaudotą branduolinį kurą, išskyrus atvejus, kai:

1) radioaktyviosios atliekos arba panaudotas branduolinis kuras vežami tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją;

2) grąžinamos išvežtos apdoroti radioaktyviosios atliekos;

3) grąžinamos iš išvežtų medžiagų išskirtos radioaktyviosios atliekos;

4) grąžinamos radioaktyviosios atliekos, susidariusios perdirbus išvežtą panaudotą branduolinį kurą;

5) grąžinamas išvežtas apdoroti panaudotas branduolinis kuras, jeigu vežimas buvo uždraustas arba panaudotas branduolinis kuras nebuvo apdorotas.

2. Radioaktyviosios atliekos ir (ar) panaudotas branduolinis kuras turi būti įvežami, vežami, išvežami ir vežami tranzitu laikantis Lietuvos Respublikos ratifikuotų tarptautinių sutarčių, įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų medžiagų vežimą.

3. Radioaktyvias atliekas ir (ar) panaudotą branduolinį kurą išvežti iš Lietuvos Respublikos teritorijos ir vežti tranzitu per kitų valstybių teritorijas Lietuvos Respublikos ūkio subjektams leidžiama tik pranešus valstybės, į kurią jos siunčiamos, kompetentingai institucijai ir nustatyta tvarka gavus tos valstybės kompetentingos institucijos sutikimą.

4. Radioaktyviosios atliekos ir (ar) panaudotas branduolinis kuras Lietuvos Respublikos ūkio subjektų gali būti vežami per tranzito šalis tik laikantis tarptautinių susitarimų ir taisyklių reikalavimų, taikomų atitinkamoms transporto rūšims.

5. Radioaktyviosios atliekos ir (ar) panaudotas branduolinis kuras gali būti išvežami tik į tas valstybes, kurios turi administracines ir technines galimybes juos priimti ir atitinkamas kontrolės ir priežiūros institucijas, taip pat struktūras, reikalingas radioaktyviosioms atliekoms ir (ar) panaudotam branduoliniam kurui tvarkyti pagal Jungtinę panaudoto kuro tvarkymo saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos konvenciją.

6. Draudžiama išvežti radioaktyvias atliekas iš Lietuvos Respublikos teritorijos turint tikslą jas padėti į atliekynus, esančius piečiau 60 laipsnių pietų platumos.

7. Radioaktyviųjų atliekų ir (ar) panaudoto branduolinio kuro įvežimo, išvežimo, vežimo, vežimo tranzitu ir panaudotų uždarujų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių grąžinimo tvarką nustato Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas kartu su sveikatos apsaugos ministru.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2003 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyva 2003/122/Euratomas dėl didelio aktyvumo uždarytųjų radioaktyviųjų šaltinių ir paliktųjų šaltinių kontrolės (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 7 tomas, p. 694).

2. 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyva 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema (OL 2011 L 199, p. 48).

Papildyta punktu:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2004](#), 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-875 (2004-02-21), i. k. 1041010ISTA0IX-2004

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 2, 10, 14 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2116](#), 2004-04-13, Žin., 2004, Nr. 60-2124 (2004-04-24), i. k. 1041010ISTA0IX-2116

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2506](#), 2004-10-26, Žin., 2004, Nr. 163-5944 (2004-11-09); Žin., 2004, Nr. 164-0 (2004-11-11), i. k. 1041010ISTA0IX-2506

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 24 straipsnio pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-354](#), 2005-09-29, Žin., 2005, Nr. 122-4361 (2005-10-13), i. k. 1051010ISTA000X-354

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 1 ir 2 straipsnių papildymo, 6, 12, 13, 14, 30 straipsnių pakeitimo, 27 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo priedu įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-132](#), 2009-01-12, Žin., 2009, Nr. 10-354 (2009-01-27), i. k. 1091010ISTA00XI-132

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 6, 12, 13, 14 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1541](#), 2011-06-28, Žin., 2011, Nr. 91-4318 (2011-07-19), i. k. 1111010ISTA0XI-1541

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymas

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8-1 straipsniu įstatymas